

NÖROLİNGÜİSTİK (SİNİRDİLBİLİM) YAKLAŞIM

ZİHNİMİZDEKİ YABANCI DİL ALGISI VE FRANSIZCA

İKİ DİLLİLİK KAPSAMINDA SİNİRDİLBİLİM KURAMI

Belirli bir söz yitimi/afazi (biçimsel söz dizimini ya da doğru cümle kurma yetisini etkileyen konuşma bozukluğu) olan hastalara ya da özellikle sözcük bilgisini etkileyen Alzheimer hastalığına yakalanmış iki dilli kişilere ilişkin deneysel nöro bilim verilerinin sentezinden yola çıkarak, Michel Paradis (2004) tarafından geliştirilen bir kuram.

DİLBİLGİSEL ÇELİŞKİ

Bazıları, yabancı bir dilin dilbilgisi kurallarını iyi bilir; ama bu dili konuşamaz, kimileri de kurallarından bihaberdir; ancak dili akıcı şekilde konuşur. Bu noktada, Paradis'in (2004) iki dillilik sinirdil-bilim teorisi dışında, dil edinimi çerçevesinde, hiçbir güncel kuramın açıklayamayacağı bir dilbilgisel çelişki ortaya çıkıyor. Bu kurama göre, bildirimsel bellek (salt bilgi) ve işlemsel bellek (beceri) arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır.

CLAUDE GERMAIN VE OLIVIER MASSÉ'YE AİT ORTAK BİR ÇALIŞMA

Nörolingüistik Yaklaşım (NLY) yeni bir modeldir, diğer bir deyişle, dili özümseme (bilinçli bir çaba göstermeksizin edinme veya farkındalıklı öğrenme) ve doğal iletişim, başarılı sosyal etkileşim için sınıfta en uygun koşulları oluşturmayı amaç edinen ikinci/yabancı dil (İD/YD) öğretimi arasındaki ilişkiyi kavramanın yeni bir yorumudur. Nörolingüistik Yaklaşımı tasarlayan Kanadalı bilim insanlarına (Claude Germain ve Joan Netten) göre, izlenen öğretim stratejileri; sinirbilimdeki araştırmalara, özellikle Michel Paradis'nin iki dillilikte sinirdilbilim kuramına (2004) dayanmaktadır. Bu kurama göre, bilgiye ilişkin, (dilbilgisi kuralları, fiil çekimi) bildirimsel bellek ve bildirim becerisine ilişkin, (ses bilgisi, biçimsel sözdizim) işlemsel bellek arasında doğrudan bağlantı bulunmamaktadır. İşlemsel bellek bir süreç olarak kabul edilirken, bildirimsel bellek daha çok bir ürün olarak kabul edilmektedir. Bunun sonucunda, NLY eğitimi almış öğretmen, artık dikkatini dilsel içerikten daha çok, öğrencilerin ders esnasında dili içselleştirmesine odaklanmaktadır. Böylelikle, bellek süreçlerinin dikkate alınması, öğretime odaklanmaktan öğrenmeye odaklanmaya geçişi sağlar.

(Germain, C. et Massé, O.).

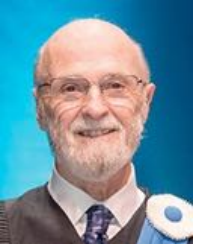
EDİNİM-ÖĞRENME

Edinim, bilinçli olmayan psikolojik mekanizmalardan yararlanırken; öğrenme, yabancı dilin farkındalıklı içselleştirilmesini temel alan mekanizmalarından yararlanır. Nörolingüistik Yaklaşım ile Stephen Krashen'in (1981) iddialarının aksine sadece yabancı bir dili öğretmek değil, aynı zamanda, okul ortamı da dâhil olmak üzere, dilin edinilmesini sağlamak mümkündür.

OKUMA YETİSİ

Nörolingüistik Yaklaşım, «dili ve imgeleri zengin ve çeşitli biçimlerde kullanma, okuma, yazma, dinleme, konuşma, görme, betimleme ve eleştirel düşünme kapasitesi» olarak gördüğü okuma yetisinin gelişimini amaçlamaktadır. Bilgi alışverişini, başkalarıyla etkileşimi ve anlam üretimini sağlar (Ontario Hükümeti, 2004). Bu anlamda okuma yetisi, her şeyden önce bilgi yerine bir beceri («dili kullanma kapasitesi...») olarak düşünülür.

«FARKLI BİR ŞEKİLDE ÖĞRETMEK İSTEMİYORSANIZ, NÖROLİNGUİSTİK (SİNİRDİLBİLİM) YAKLAŞIM SİZE GÖRE DEĞİL!»

(Olivier MASSÉ ve Claude GERMAIN arasında geçen bir söyleşi)

Kanada'nın Newfoundland ve Labrador eyaletindeki ilk deneyimlerinden yirmi yıl sonra, **Claude Germain** ve **Joan Netten** tarafından oluşturulan ikinci/yabancı dil öğretim yöntemi büyük ölçüde yayıldı ve bugün Nörolingüistik (Sinirdilbilim) Yaklaşım Sıkça Sorulan Sorular adlı eserin güncel başlıklarının konusu oldu. Şimdi, yazarın kendisinin NLY'yi dinleyelim!

Nörolingüistik Yaklaşım, neredeyse bir nesil boyunca hayatımızda var olmuştur ve buna rağmen uygulamada «geleneksel olmayan bir yöntem» dışında, yabancı dil ve ikinci dil eğitimi müfredatında asla bahsi geçmemiştir. Önerdiğiniz yöntemin bilinenlerin dışında bir özgünlüğü var mı?

Claude Germain: Bir bakıma, evet NLY, deneysel araştırmalara dayanıyor.

Bildiğim kadarıyla, bu, özellikle Michel Paradis'in çift dillilikte sinirdilbilim teorisi (2004) de dâhil olmak üzere, sinirbilim tarafından yapılan son keşiflerin sonuçlarına dayanan tek yaklaşımdır. Bu çalışmalar, bildirimsel bellek (olgular veya dil hakkında edinilen açık bilgi) ile işlemsel bellek (örtük yeti veya iletişim yeteneği) arasında doğrudan bir ilişki olmadığını göstermiştir. Bu, dil öğretmenlerinin artık göz ardı etmemesi gereken bir gerçektir; çünkü sınıftaki öğrenme zorluklarının çoğu, neredeyse tüm yabancı dil ders kitaplarının yarattığı karışıklıktan kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle, NLY'de, iki farklı dil bilgisinin geliştirilmesini öneririz: sözlü iletişim için örtük, bilinçli olmayan (veya içsel) bir dil bilgisi; yazma için de açık, farkındalıklı (veya dışsal) bir dil bilgisi tavsiye edilir. İkincisi daha çok kuralların uygulandığı, öğretmenlerin aşına olabileceği bir kavrama gönderme yaparken; birincisi de dil kullanımındaki düzenlemelerden oluşup beyindeki sık nöronal bağlantılara dayanır ve öğretmenlerin tüm özel öğretme stratejilerini uygulamasını gerektirir.

Claude GERMAIN. Nörolingüistik Yaklaşım (NLY). Sıkça Sorulan Sorular. Myosotis Yayınları

KANADA'DA BULUNAN GÖÇMENLERE FRANSIZ DİLİ VE KÜLTÜRÜNÜN BENİMSETİLMESİ VE GÖÇMENLERİN TOPLUMLA BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ

NLY; dilbilim, didaktik ve epistemolojiyi bir araya getiren Kanada'da yapılan çalışmalardan doğdu. İlk olarak, sonuçlarının kısa sürede ikna edici olduğu New Brunswick'te test edildi. Günümüzde ise Quebec'te de NLY, başarılı bir şekilde göçmenler için kullanılmaktadır.

Küresel hareketliliğin gelişimi ve ortaya çıkan ekonomik ve ekolojik krizlerin mevcut bağlamında, ikinci dillerin (İD) öğretimi kapsamında, güçlü bir etkiye sahip olan gittikçe artan göç hareketinin olduğunu görüyoruz. Artık eğlence ve turizmle bağlantılı olmayan ve göçmen nüfusun ihtiyaçlarını gerçekten karşılayabilen yabancı dil eğitimi ne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum, özellikle, birçok sektörde faaliyet gösteren endüstrilerde, ticari işletmelerde vb.) işgücü sıkıntısı yaşayan ve zor

durumda olan mültecilere yönelik uluslararası dayanışma çabalarına katılan Quebec için geçerlidir. Göçmenlerin kabulü ve toplumla bütünleştirilmesi için güçlü bir siyasi iradeye, örnek mali desteğe, kesin ölçütlere rağmen, Quebec'teki göçmenlerin Fransızlaştırılmasında genellikle başarıya ulaşamadığını görüyoruz. Fransızlaştırma kapsamında, azınlıkta kalan göçmenlerin çoğu; onları toplumla bütünleştiren, işgücü piyasasına erişimi kolaylaştıran ve lise sonrası çalışmalar yapmayı mümkün kılan dil özerkliği eşliğine ulaşamıyorlar.

Heyecan verici verimlilik

Bizzat ben göçmenlere Fransız dilinin benimsetilmesi kapsamında çalışan bir öğretmen ve aynı zamanda Laval Üniversitesi'nde araştırmacı ve Fransızca öğretmenleri eğitimi olduğumdan, hafıza ve dil işleme üzerine temel araştırmalar ile yabancı dil öğretimi arasında sürekli olarak köprü kurmaya çalışıyorum.

STEEVE MERCIER

Steeve Mercier, Laval Üniversitesi'nde Dilbilim ve İkinci Dil olarak Fransızca Öğretimi bölümünde öğretim üyesidir. Quebec Göçmenlik, Çeşitlilik ve Toplumla Bütünleştirme Bakanlığı bünyesinde, göçmenlere Fransız dilinin benimsetilmesi alanında eğitmendir. Aynı zamanda NLY öğretmeni eğitmendir.

YENİ BRUNSWICK, «YOĞUN FRANSIZCANIN» ANAVATANI

DAVID MACFARLANE

David Macfarlane, Yeni Brunswick Eğitim bölümündeki yoğun Fransızca programları ve sonrası çalışmalarının ortaya konmasına büyük ölçüde katkı sağlamıştır. Artık emeklidir ancak; Nörolingüistik Yaklaşım alanında, bağımsız uzman danışman olarak faaliyetini sürdürmektedir.

New Brunswick, Kanada'daki (İngilizce ve Fransızca) resmi olarak iki dilli tek eyalet olduğundan, ikinci dil becerilerinin (özellikle konuşma) edinilmesi büyük önem taşımaktadır. 2002-2003'te, eyalet NLY'yi denemeye karar verdi; ardından «Yoğun Fransızca» ve «Devam Programları» olarak belirtildi. Sonuçlar ikna ediciydi ve günlük 30-45 dakikalık Fransızca ders periyotları 1. sınıftan tutun da 10. sınıfa kadar müfredattan çıkarıldı, onların yerine yoğun ve yoğun sonrası programlar Fransızca zorunlu programlar olarak belirtildi. "Fransızcanın İçselleştirilmesi" programına kayıtlı olmayan 5. sınıftan 10. sınıfa kadar olan tüm öğrenciler, daha sonra yeni programımıza kaydedildi. 11. ve 12. sınıflarda (son sınıf), öğrencilerin Fransızca öğrenimine devam edip etmeme seçeneğine sahip olduklarını da hatırlatalım. Eğitim kalitesini sağlamak için, okul yetkilileri her yıl eğitim ve izleme stajları (sınıf gözlemleri ve geri bildirimler) sunar. NLY'nin kuruluşundan bu yana, 11. ve 12. sınıflarda Fransızca öğrenimine devam eden öğrenci sayısı her geçen yıl artmaya devam etti ve bu da sınıfta uygulanan yöntemin ne kadar etkili olduğunun bir kanıtıdır.

Dahası, sonuçları NLY'nin uygulanmasından önce elde edilenlerle karşılaştırsak, 12. Sınıftaki değerlendirmeler, sözlü yeterliliğin büyük ölçüde geliştiğini göstermektedir. Şöyle ki, New Brunswick, mezunlarının %70'inin ikinci dilde gerçekten iletişim kurabilmeleri hedefine çok yakında ulaşmayı umuyor.

Nörolingüistik Yaklaşımı ancak keşfedebildim. Üç yıl önce, bu metodu göçmen öğrencilerin olduğu sınıfıma hızla uyarladım: Anında öğrenim sonuçlarını iyileştirdi ve öğrenci motivasyonunu en üst düzeye çıkardı. Bu heyecan verici durum, Quebec

Göçmenlik, Çeşitlilik ve Toplumla Bütünleştirme Bakanlığı tarafından fark edildi ve medyanın oldukça ilgisini çekti. NLY, doğal bir şekilde sözlü iletişimi hedefler, sınıfı bir etkileşim alanına dönüştürür, öğrenciler NLY ile iletişime ağırlık verir ve

yabancı dili sınıf dışında da kullanırlar ve bu, göçmenlerin dil öğrenme hazırlıklarını başarılı kılmada esastır. Öyle ki NLY'nin sistematik olarak göçmenlere uyarlanması sürecine hemen dâhil oldum. NLY'nin Quebec göç politikaları çerçevesinde benimsenmesi için çalışıyorum ve öğretmenlere NLY eğitimi veriyorum. Artık gerçekten yabancı dil öğretmenlerine

eğitim vermek için, etkili bilimsel araçlara sahibiz ve NLY bu yönde ilerlemesine devam ediyor. Quebec dışında, göçmen eğitimiyle karşı karşıya kalan her kıtadan öğretmenlerden gelen talepler artacaktır ve ben, onlara da yardım edebilmeyi umuyorum.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

İÇSEL DİLBİLGİSİ, BİLİNÇLİ OLMAYAN (ÖRTÜK YETİ) VE DIŞSAL GRAMER, BİLİNÇLİ (VEYA AÇIK BİLGİ)

NLY, Paradis'in kuramından gelen iki tür dilbilgisinin geliştirilmesini savunur: Sık istatistiksel motiflerden oluşan bilinçli olmayan bir dilbilgisi (veya örtük yeti) ve kurallardan oluşan bilinçli bir dilbilgisi (veya açık bilgi). Öyleyse, farklı nitelikteki iki tür dilbilgisinden söz edilmektedir. Bu nedenle bu iki tür dilbilgisinin öğretim stratejileri farklılıklar göstermektedir.

BAĞLAMSAAL DİLBİLGİSİ (FARKINDALIKLI)

Uygun Aktarım Sürecinde, NLY'de bilinçli dilbilgisinin gelişimi, özgün metinlerin okunmasıyla başlar. Okumayı öğretme aşamalarından birinde, tümevarımsal bir yaklaşım kullanıyoruz. Her şeyden önce, yazı diline özgü bir dizi dilbilgisel olguyu gözlemleterek, ardından formüle ettirerek kuralı öğrencinin not defterine geçirmesini sağlamaktan söz edilir. Özgün okuma metinlerinde kullanıldığı gibi, kullanımda olan bir dilbilgisinden (bağlamsal dilbilgisi) bah

Nörolingüistik (Sinirdilbilim) Yaklaşım Kanada'da daha çok çocuklarda ve ergenlerde kullanılan bir yaklaşım olmasına karşın gün geçtikçe dünyanın her yerinden daha fazla öğretmenin dikkatini çekmektedir. İşte tüm kıtalarda varlığını güçlü bir biçimde hissettiren Nörolingüistik (Sinirdilbilim) Yaklaşımın dönüm noktası!

CÉCILE JOSSELIN

NLY DÜNYA FETHİNDE

Şubat 2020, İstanbul'da/TÜRKİYE gerçekleştirilen 6. Uluslararası Dijital Bahar etkinliklerinde CIFRAN tarafından yapılan NLY (Nörolingüistik-Sinirdilbilim Yaklaşım) tanıtımı

Başlangıçta Kanada okullarında İngilizce konuşan öğrenciler için tasarlanmış olan ve Kanada'da "Yoğun Fransızca" olarak bilinen sinirdilbilimsel yaklaşım, uzun bir süre Kuzey Amerika kıtasıyla sınırlı kalmıştır, ancak 2010'dan beri bu yaklaşım giderek pek çok ülkede daha fazla ilgi uyandırmaya başlamıştır. Nörolingüistik Yaklaşım, uluslararası gelişimini ise Çin'in Guangzhou'daki, 18-21 yaş arası Güney Çin Üniversitesi (Fr. UNCS) öğrencileri ile uygulamayı başlattı.

Kanada okulları için tasarlanmış olan 40 (kırk) üniteden 10'u (on) seçilerek bu yeni kitleye uyarlanmıştır. Dört yıl sonra, UNCS'in bu girişimine bir Çin lisesi katıldı ve böylece yüzden fazla öğrencisini Fransa'daki üniversite eğitimine bu yöntemle hazırladı.

Asya'dan...

Bu deneyim, Çin'den bir Tayvan üniversitesine ve ardından bugün bir düzine öğretmenin kullandığı Japonya'ya yayıldı. Mart 2015'te eğitilen ilk otuz öğretmen arasında, Tokyo Fransız Kültür Merkezi'nde öğretmen olan Peggy Heure bunu her yaştan öğrenenlerle uygulamaya geçirdi: üniversite öğrencileri, yetişkinler ve ileri yaştaki öğrenenler deneyimlerini sözlü olarak Fransızca paylaşılabildiler. Tokyo'daki Kyoritsu Women's University/Kyoritsu Women's Junior College'de FLE (Yabancı Dil olarak Fransızca) öğretim görevlisi olan Hidenori Konishi, 2012'de NLY'yi uygulamaya başladıktan sonra bu ilk eğitim oturumuna katıldı. Ancak bütün bunları herhangi bir kurumsal destek almaksızın yaptı. «Sinirdilbilim Yaklaşımıyla neredeyse derslerimi gizlice yapıyorum çünkü bulunduğum kurum sinirdilbilim yaklaşımına tamamen ters düşen dilbilgisi çeviri yöntemini ve o yöneme ait ders kitaplarını dayatıyor» diyerek deneyimlerini paylaşıyor.

Araştırmacı ve aynı zamanda Kyoto Üniversitesinde Yabancı Araştırmalar bölümünde eğitimci olan R.J-Otsuka'ya gelince, haftalık 10-12 saatlik, içerik bakımından yoğun olan, vermiş olduğu Fransızca dersinde yaşadığı zorlukları dile getirdi. Kendisi gibi birçok meslektaşının karşılaştığı bu zorlukları gidermek ve öğrencileri DELF sınavına hazırlamak için Yoğun Fransızca programına bağlı kalarak A1 seviyesine uygun 4-6 ünite geliştirdi (Jourdan-Otsuka).

Fransızca öğretmeni, eğitim programcısı ve NLY eğitmeni olan Olivier Massé, bu süreçle ilgili düşüncelerini «Yaptığımız bu çalışmalar, şu anda test ediliyorlar. Bunları 2018'in sonunda tamamlamayı umuyoruz. Bundan sonra muhtemelen A2 ve ardından B1 seviyesine devam edeceğiz» şeklinde ifade eder. İran'da Elham Mohammadi, NLY'yi 2016'da Claude Germain'in bir makalesini okurken keşfetti. Yaklaşım onun ilgisini o kadar çekti ki, bunu tez konusu yapmaya karar verdi. NLY'nin ortak tasarımcısı tarafından Skype üzerinden eğitim aldıktan sonra, Quebec'e göç etmek isteyen yetişkinlere Ocak 2017'den beri bu yaklaşıma göre Fransızca öğretiyor. Mohammadi, bu deneyimini «İran'da öğretmenin söylediği her şeyi yazmaya alışkınız. Bu yüzden ilk başta öğrencilerim her zaman not tutamadıkları için biraz huzursuzdular, ancak bu hayal kırıklığı birkaç seanstan sonra ortadan kalktı» diyerek anlatır.

Avrupa'ya...

NLY, Asya'dan hemen sonra dünya turunda çok hızlı bir şekilde Fransa'ya ulaştı ve şimdilerde Rouen'de Normandiya Fransız Okulu'nda ve Claude Germain'in çok yakın bir zamanda yüksek lisans öğrencilerine eğitim verdiği Angers'ta olduğu gibi, bir düzine eğitmen tarafından öğretilmektedir. Angers'ta serbest çalışan bir eğitmen olan. Lyane Fleuriault, «Grenoble Üniversitesi'nde göçmenlerle de bir deney yapıldı» diye ekliyor. Fleuriault, NLY'yi ilk kez 2015'te keşfetti ve Temmuz 2017'de Angers'ta eğitimini aldı. «Avrupa'da ilk eğitim oturumuna katıldım. Farklı milletlerden altı veya yedi kişiydik. Şahsen, özel kurumlar ve yaklaşık on beş üniversite

Yabancı dil olarak Fransızca öğreten Japon bir öğretmen, "NLY ile neredeyse gizlice öğretiyorum çünkü çalıştığım kurum çok geleneksel bir yöntemi dayatıyor" diyor.

öğrencisi ya da yetişkinden oluşan gruplara özel dersler için NLY'yi öneririm. Bu, NLY'yi profesyonel bir bağlamda öğretmek için bir deney. Biliyorum ki, NLY başlangıçta bunun için tasarlanmadı. Bu yaklaşımın ilkelerine harfiyen uyduğumdan emin olmak için Claude Germain ile düzenli iletişim halindeyim.» diyerek geçirdiği süreci paylaşıyor. Belçika'da dört öğretmen bunu Brüksel'deki bir merkezde, içlerinde okuma-yazma bilmeyenlerin de bulunduğu göçmenlerden oluşan bir kitleye uyguluyor. Ve bu sadece bir başlangıç. Şu anda, Belçika'nın yanı sıra Almanya ve İsviçre'den iki kişi NLY eğitimi alıyor. Bunlara İtalya ve Karadağ'daki bireysel katılımlar da ekleniyor ve Güney Kore, Ekvator ve Meksika'daki bireysel girişimlerle Avrupa dışına yayılıyor. Toplamda ise, dünya çapında yaklaşık altmış öğretmen NLY'yi bir yöntem

Dil öğretiminde sinirdilbilimsel yaklaşımdan öncesi ve sonrası diye bir ayırım yapılacağını iddia ediyor. İşte NLY'yi dünyaya duyurmak için yola çıkan bir eğitmenin dilinden NLY!

OLIVIER MASSÉ

« NLY'nin SIRRI ÇÖZÜLÜYOR »

Olivier Massé, NLY Uzmanı ve Eğitmeni, Interactions ders kitabı ortak yazarı (CLE International Yayınevi).

NLY'yi tasadüfen 2008'de Claude Germain ve Joan Netten'in sunumuna katılan bir arkadaşım aracılığıyla keşfettim. O zamanlar, çok ilgili birkaç meslektaşım, dilbilgisi öğretimi meselesi üzerine kafa yoruyorduk. Aynı zamanda, Japonya'da yaşarken, birçok insanın bu dilin eğitimini almadan sadece günlük hayatta dili kullanarak kolaylıkla iletişime geçmesine, bunun aksine 4-5 yılını üniversitede Japonca öğrenmeye adanmış Fransızların sokakta, alışverişte bu dili konuşmakta yaşadıkları zorluklara şahit oldum. Bu arkadaşım bana, «Geliştirmek istediğimiz şeyi, Kanadalılar yıllar önce geliştirmişler!» dedi.

Ve bana, bildirimsel ve işlemsel olmak üzere bellek türleri arasındaki ayırma dayanan, içsel ve dışsal olmak üzere dilbilgisinde yapılması gereken ayırımı ve ileri konuşma becerileri ve sözlü ifadeye akıcılık için etkileşimin eğitimde gerekliliğini ve kullanımını açıkladı. Bu bir ifşaydı! Uzun süredir spor eğitimcisiydim ve bilgi ve beceriler arasında ayırım yapmak benim için çok açıktı: Bu yaklaşımla nihayet sahadaki zorluklarımıza cevap bulacağımızı hemen anladım.

Günümüzde, düzenli olarak beş kıtadan gelen öğretmenleri yetiştiriyorum ve hepimiz NLY'ye giden aynı yolu izliyoruz: referans öğrenenin, her zaman, anlayan ve başkaları tarafından örnek alınması gereken "iyi öğrenci" olduğu görüşünün alışlagelmiş yöntemlerdeki esas kusur olduğu farkındalığıyla. Öyle ki, bu yanlış, Fransız Kültür Merkezleri'nde ve diğer kuruluşlarda (Alliances Françaises gibi) başlangıçta Fransızca konuşmaya çok hevesli insanlar arasında bile muazzam bir okulu bırakma oranına yol açmaktadır. Ortaokul ve liselerde motivasyon eksikliğinin sebebi de yine aynı yanılgıdır. Ama NLY uygulanan bir sınıfın kapısını ittiğinizde yaygın bir coşku göreceksiniz! Kısa süre önce eğitimimizi alan Ekvator'dan bir öğretmen bana şöyle yazdı: «Ders kitabını giderek daha az kullandığımı itiraf etmeliyim. Öğretmenlik hayatımda NLY eğitimi öncesi ve sonrası şeklinde bir dönem olduğuna inanıyorum.». Bundan daha iyisini söylemezdim.

Sinirdilbilim ve Yoğun Fransızca Programı

"Sinirdilbilim" terimi biraz ürkütücü olabilir. Elbette, buradaki niyet insanları manipüle etmek değil! Claude Germain'e Joan Netten ile birlikte neden bu kadar teknik bir isim seçtiklerini sordum ve bana bir isim bulmakta zorlandıklarını itiraf etti. 1997 ve 2011 yılları arasında, Çin'deki ilk denemelerden önce, Kanadalı öğretmenler, Kuzey Amerika Kitası'nda hala yaygın olarak kullanılan bir terim olan yoğun Fransızcadan bahsediyorlardı, çünkü uygulamaya konulan sistem, (Anglofon) İngilizce konuşan gençlere Fransızca öğretiminin ilk aylarda sonrasına nazaran görece daha fazla ders işlenmekteydi. Yaklaşım Çin'e yayıldığında, eğitim kapsamlı hale geldi ve bu yüzden yeni bir isim verilmesi gerekti. Benim için sinirdilbilimsel içgörü, sınıf uygulamaları alanındaki her şeyi değiştirir, ancak alçakgönüllü kalmalıyız: NLY, insanların zahmetsizce dil öğrenmesini sağlayabileceğimiz sihirli bir değnek değil. Nörobilim ve nöro-egitimi öğretmenlerin karşılaştıkları tüm zorluklarda sanki her derde devaymış gibi bir algı yaratılmıştır diyebiliriz.

Ancak mütevaziliği elden bırakmamalıyız: NLY, insanların zahmetsizce dil öğrenmesini sağlayabileceğimiz sihirli bir değnek değil.

Nörolingüistik Yaklaşımın formülü kimilerinin dikkatini dağıtıp uzaklaştırsa da ilk NLY eğitim oturumlarında, bir yaklaşımın bilimsel doğasını neyin garanti ettiğine aşına olmayan meslektaşlarımız arasında bile güçlü bir etki yarattığını hemen fark ettik. Eğitimimize nöro-mitler (nöroloji hakkında doğru bilinen yanlışlar) üzerine bir ön bilgi bileşeni eklememizin nedeni de budur. NLY, eğitim

ilkelerini aldığı araştırmacıların deneysel gözlemlerinden kaynağını alan sinirbilimlerinden yalnızca birkaç kavramı muhafaza eder. Böylece, elde edilen sonuçları sistematik olarak test etmeyi ve değerlendirmeyi taahhüt eder.

NLY ile öğrenmeye odaklanın

NLY eğitimi almış bir öğretmen artık sınıfta aktarılacak dilsel içeriğe değil, dilin ders esnasında öğrencilerinin zihinlerine yerleştirilmesine odaklanmaktadır.

Bu yöntem, dil sınıflarında eğitimde performansın artışını sağlar.

Bellek süreçlerinin dikkate alınması, öğretime odaklanmadan öğrenmeye odaklanmaya doğru bir geçit açar. NLY pratiğindeki anahtar kelime modellemidir. Bilginin becerilere dönüşeceğine hâlâ inanılan sınıflarda öğrencilerin sıklıkla kendilerine sordukları dil-bilimsel soruları azaltır. Hataların sistematik olarak düzeltilmesi, derslerimizin vaat ettiği etkili eğitimin anahtarıdır. İlk saatlerden itibaren, hataların dramatize edilmesinin tamamen önüne geçmektedir ve öğretmenlerin geribildirimleri de bunu doğrulamaktadır: sınıf atmosferi daha rahattır ve hiç kimse geride bırakılmaz (çünkü düzenli etkileşimler öğrencilerin birbirlerinden bir şeyler rica etmelerini ve birbirlerine yardım etmelerini sağlar). Açık (belirtik) bilginin öğrenilmesi, yazım bilgisi ve metin türlerine hâkim olmak için gerekli olduğundan sınıfın dışında bırakılmaz, ancak stratejilerimiz tarafından sağlanan örtük edinim koşulları sayesinde hedef dilin benimsenmesi en etkin şekilde ele alınır. NLY'nin düzenli başvuru stratejileri, çoğu dil merkezinde gözlemlenen pedagojik olarak seçme yöntemlerinin bir araya getirildiği eklektizmden

çıkmayı mümkün kılar. Öğretmenler takımlar halinde çalışmak zorunda kaldıklarında veya ortak sınıflara sahip olduklarında, her biri "kendi tarzında" öğretirse kaç saate ihtiyaçları vardır dersiniz? NLY'nin kuramsal çerçevesi ve eğitim anlayışı, iyi ve kötü sınıf uygulamalarını tesadüflere bırakmadan ayırt edilebildiği için eşgüdümlü çalışmayı kolaylaştırır. Örneğin, bir öğretmen ister bir kelime listesi dağıtsın isterse kendisinin bile okumadığı bir metni okunması için versin, bunlar bizim eğitim anlayışımızla çelişen uygulamalardır; birkaç geribildirimden sonra, bu yola başvuran öğretmen, seçtiği yöntem ve tekniklerin NLY dil eğitimi ile ne derece uygun olduğunu kendi incelemeleriyle de görecektir. Kısaca, sınıfta, NLY öğretmeni zamanının %20'sini modelleme sırasında konuşarak kalan zamanını ise esasen öğrencileri dinleme ve yardımlaşma, fikir alışverişinde bulunma için teşvik etmek ve onların hatalarını düzeltmekle geçirir. Ayrıca daha az da olsa sınıf dışında da işimiz var; öğrencilerin dil üzerine düşünebilmeleri için sınıf ortamına nazaran daha az imkânları var ve daha önce ifade ettiğimiz gibi hiçbir noktayı atlamak istemeyiz. Kanada ve Çin'den gelen veriler, daha az ders saati ile bile iletişim testlerinde daha iyi sonuçlar aldığımızı göstermiştir. Tüm bu nedenlerden dolayı, NLY'nin dil sınıflarında öğrenme çıktılarında bir artış sağladığı söylenebilir.

YABANCI DİL OLARAK FRANSIZCA ÖĞRE-NENLER İÇİN NLY

HIDENORI KONISHI

Tokyo Kyoritsu Women's University
ders sorumlusu

NLY'nin kullanıldığı sınıflarda şimdiye kadar yapılan kapsamlı araştırmalara göre, NLY'ye uygun öğretim stratejilerine sahip anadili Fransızca olmayan bir öğretmen, ana dili Fransızca olan ancak geleneksel stratejileri başvuran bir öğretmenden çok daha iyi sonuçlar elde etmektedir. Bunun nedeni, bir yandan davranışçıların inandığı gibi, dil yapısının sadece öğretmenin dilini taklit ederek öğrenilmemesi ve öte yandan öğrencilerin özgün metinleri okurken öğretmenlerinin k

NÖROLİNGÜİSTİK (SİNİRDİLBİLİM) YAKLAŞIMIN KÖKENİ

JOAN NETTEN
13 Nisan 2020

NLY, dilin başarılı bir şekilde içselleştirilmesi için geliştirilmesi gereken kaynak türlerine ve öğretim stratejilerine yön veren ikinci bir dilin nasıl öğrenildiğine dair yeni bir paradigma, yani yeni bir kavramdır. NLY, meslektaşım Claude Germain ve şahsım tarafından, öğrencilere geleneksel yaklaşıma veya onun uyarlaması olan iletişimsel yaklaşıma nazaran daha iyi iletişim becerileri geliştirme fırsatı vermek için tasarlandı. Normal programda yapılan değişiklikler, Fransızca öğretime verilen sürenin artmasını içeriyordu, ancak daha da önemlisi, geleneksel ve değiştirilmiş iletişimsel yaklaşımlarda genel olarak kullanılan dilbilgisine vurgu yapmak yerine Fransızca okuma-yazma becerilerinin geliştirilmesine dayalı bir eğitimin benimsenmesini içeriyordu. Bu değişiklik, normal sınıfları, Fransızcada okuryazarlığın gelişimine dayalı bir pedagojinin zaten kullanımda olduğu Fransızca daldırma (immersion) sınıflarıyla karşılaştırarak başlatıldı.

Daldırma programındaki öğrenciler, özellikle akıcılık açısından, normal programdakilere göre üstün iletişim becerileri geliştirdiler. Bu sonuçların nedenlerini araştırırken, cevapları, özellikle Michel Paradis ve N. Ellis'inki olmak üzere çeşitli sinirdilbilimcilerin yürüttüğü araştırmalarda bulduk. Bu dilbilimciler bize, ikinci bir dilde iletişim kurma yeteneğinin bilgidan ziyade bir alışkanlığın gelişimi olduğunu ve öğrencinin beyinde dilin gerçek iletişim durumlarında kullanılması yoluyla içsel bir dilbilgisi yaratılmasına bağlı olduğunu öğrettiler. Bu içsel dilbilgisi kurallardan oluşmaz: Bir fikri, bir düşünceyi, bir bakış açısını ifade etmek için gerekli sözcük ve yapıların sık kullanımı yoluyla bir cümlenin bileşenleri arasındaki nöronal bağlantılardan oluşur. Dahası, gelişimi bilinçli bir çabaya bağlı değildir. Öğretmen içsel dilbilgisini "öğretmez"; öğretmenin sınıf ortamında öğrencilerin bunu geliştirmesi için gerekli koşulları yaratması gerekir. İletişim becerilerinin nasıl geliştirildiğine dair bu yeni anlayışla, meslektaşım ve ben, öğrencilerin ikinci bir dilde kendiliğinden iletişim kurma becerilerini geliştirmeleri için ikinci veya yabancı dil olarak Fransızcada kullanılması zorunlu hale gelen çok farklı öğretim stratejileri ve müfredat kaynaklarını ortaya koyduk. Geliştirdiğimiz yeni pedagojik stratejiler, bize içsel dilbilgisinin nasıl geliştirildiğini açıklayan nörologların temel aldığı Nörolingüistik Yaklaşımın

beş temel ilkesinde özetlenmiştir. İkinci dil öğreniminde okuryazarlık temelli bir yaklaşımın kullanılmasını gerektirir, burada tüm yeni materyaller diziye dâhil edilir: konuşma, okuma, yazma ve bu dil dizisi okuryazarlık (okuma yetisi) döngüsünü izler; materyal bu sırayla ortaya konur ve daha sonra döngünün tersine öğrencilerin yazdığı sözcükleri daha ileri okuma ve konuşma aktiviteleri için temel olarak kullanılarak öğrencinin dil repertuarı içinde bütünleştirilir. Ayrıca, tüm etkinliklerin amacı bir mesaj iletmek olmalıdır; vurgu formda değil içerik üzerindedir. İçerik öğrenci için anlamlı olmalı, yani sohbete bilişsel olarak dâhil edilmelidir ve kişiye özgün olmalıdır, yani öğrenci söylemek istediğini gerçek konuşma durumlarında olduğu gibi söyler. Bunu başarmak için, çoğu zaman etkileşimli sınıf etkinliklerine katılmalıdır. Etkileşimli öğretim stratejilerinin kullanılması önemlidir. Öğretmen, sınıfta bilgi sağlayıcısı olmaktan çok kolaylaştırıcı bir rol üstlenir. Sınıfta bu koşulların oluşmasını sağlamak için meslektaşım ve ben, sınıflarda öğretmenlerin yardımıyla konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi için bir dizi öğretim stratejisi geliştirdik. Bu stratejiler ayrıca konuşma ile başlaması gereken kesinlik ve akıcılığın geliştirilmesi için olan stratejileri de içerir. Bu stratejilerin anlaşılması kolay görünse de, ikinci dil sınıfında biçimsel dilbilgisini öğreten bizler için bunları uygulamak

zorudur. Programın hedeflerine ulaşmak için doğru kullanılması çok önemlidir. Bu nedenle, yaklaşımı benimsemek isteyenler için NLY eğitimi alınması gereklidir.

NLY'nin yaygın olarak benimsenmesi için öğretmenlerin eğitilmesi, uygun ders materyallerinin ve kılavuzlarının geliştirilmesi artık en önemli odak noktasıdır. Kanada'da şimdiye kadar sunulan öğretmen eğitimi programı bizim yönetimimizdeki öğretmen grupları tarafından geliştirilen program ve kılavuzları kullanan 'okul bölgesinin' (çeşitli ülkelerde bulunan yerel devlet okullarını işletmekle sorumlu özel amaçlı bölge) sorumluluğundaydı. Ancak artık öğretmen eğitimi ve uygun kılavuzların ve diğer kaynakların geliştirilmesi daha yaygın hale geldi. Bu sorumlulukları çeşitli ba